

YLÖS HELVETISTÄ

KIRJ. KONRAD LEHTIMÄKI
(Jatk. edell. num.)

Julia seisoi yhä autossa, kasvoiltaan selittämätön kaipauksen ja riemun ilme. Nyt näkyi vain pieni pilkku siniaivaalla... ja hänen mieleensä välähti: rakastettuni on kuin uljas kotka!

Kotka...? Oo — kotkakaan ei voi kohota niin korkealle kuin hän on kohonnut! Kotka ei ole niin nopea ja rohkea kuin hänen rakastettunsa... Nyt, nyt katosi...

Hiljaa huohtaen katsahti hän kansajoukkoon ja sitten istahti auton pehmeälle nahkaistuimelle...

Muta huomenna hän tulee! — ajatteli Julia. Hän muisti taas kaikki — ja hän tunsi rakastavansa Marcusta vielä enemmän kuin ennen...

— Oo — siellä näkyy katolla punaisia lippuja! Olkaa hyvä ja katsokaa!

Marcus käännähti ja näki että hänen toisen matkatoverinsa käsi vapisi ojentaessaan kilkarin pormestariin, mutta hänen kasvojaan valaisi kaunis hymy.

Pormestari katsoi hetken ja sitten huudahti innostuen:

— Siellä on kaikki hyvin! Joudumeko menemään C:n yli? Siellä on paljon sotaväkeä.

— Menemme suoraan sinne! — vastasi Marcus iloisesti; se mitä he olivat äsken nähneet muutti hänen mieltään entistä kevyemmäksi ja reip-pammaksi...

Marcus oli nukkunut lähes yhdeksän tuntia, ja siitä sekavasta, kumelista mielentilasta, jossa hän eilen oli ollut, häipyi loppukin täällä puhtaassa, kirkkaassa ilmassa. Ja hän oli niin onnellinen, kaikki näytti nyt valoisalta.

Julia... Mitä enemmän Marcus ajatteli, sitä enemmän hän rakasti ja ihmetteli Juliana. Hän oli niin kokonaan toisenlainen kuin muut ylhäisön nuoret naiset.

Tosin hän oli viettänyt koko ikänsä maalla, äitinsä ja kotlopettajattaren seurassa, mutta hän oli sittenkin harvinaisen.

Taas muistui mieleen eilis-ilta... Se oli kuin suloinen unelma...

Marcus oli vieläkin näkevinään notkean, solakan vartalon, jota ei vielä koskaan kurelivi ollut kuristanut; se oli virheetön kuin kallis taideteos ja terve kuin luonnonlapsen ruumis.

Miten terve, tulinen ja luonnollinen hän olikaan! Äsken kehittynyt nuori nainen — ja kuitenkin puhdas ja viaton kuin lapsi... Marcus tunsi kiihkeään hellyyden läikähävän olemuksensa lävitse — kuumana koskena.

— Jokohan pian tullaan C:hen? — kysyi pormestari avankuin huolestuneena. — Mitä harmaata tuo on?

Marcus ojensi kilkarin sinnepäin ja sanoi hetken kuluttua:

— Se on C:n kaupunki.

Hän antoi työmiehelle kilkarin ja katsoi miten tämän kasvat huolestuivat.

— Kyllä minä sitä pelkäsin, kun ei tänne päässet telefontilla eikä sähkösanomalla!

Pormestarin ääni vapisi hän ojensi kilkarin taas Marcukselle.

He olivat saapuneet jo verrattain lähelle, ja Marcus näki että taistelu riehui useammassa paikassa.

Hän hiljensi vauhtia ja alkoi kierrellä alemmaksi. Jo alkoi näkyä parvittain muurahaisen kokoisia ihmisiä ja tykinlaukaukset kuuluivat heikkoina kuin nyrkkiniskut oveen. Kilkarilla näkyi, että suuri joukko oli kaikilta puolilta saarrettu eräaseen kaupunjonsaan.

He olivat ensin epätietoista, keitä saarretut olivat. Mutta sitten näkyi erään rakennuksen katolta saarroksen ulkopuolella punainen lippu. — hallituspuolueen joukot olivat siis saarrettuja.

Saarretuilla oli tykistöä, ja se näytti saaneen toisin palkon suurta tuhoa aikaan. Marcus näytti hetkisen kiihkeästi ajattelevan ja sitten huudahti reippaasti:

— Ahaa! Nyt tiedän! Toverit! Tulkaa ohjauspaikalle

Marcus vähensi vauhtia, sitoi ohjauksen, ja kone alkoi säännöllisessä ympäränsä kohota ylöspäin.

Marcus otti nopeasti esiin paperia

ja kynän ja antoi ne pormestariille sanoen lyhyesti:

— Hyvä ystävä! Olkaa hyvä ja kirjoittakaa piirittäjille että me pakotamme piirittetyt antautumaan. Ne jotka eivät yhdy vallankumoukseen, vangitaan toistaiseksi; palkkajoukko kokonaan. Muuta rankaisua ei. Minä kirjoitan piirittetyille.

Hämmästyneenä noudatti pormestari käskyä. Hetken kuluttua ojensi Marcus hänelle paperin ja lausui lyhyesti:

— Hyväksyttekö tähän? —

— Sotilaat! Toverit!

Miksi te taistelette? Kenen puolesta? Hallitusta ei ole. Yhtykää vallankumoukseen! Jättäkää aseet sinne, missä olette ja menkää toverienne luokse — he ottavat teidät vastaan ystävinä. Ne jotka eivät yhdy, vangitaan.

Ellette heti tämän pudottua noudatta kehottustamme — täytyy meidän käyttää teihin samaa menettelyä kuin eilen I:n palkkajoukkoihin...

Armeijan vallankumouksellisten komitea.

Pormestari katsoi häneen avankuin torkuttomana. Sitten hän sanoi vapisevalla äänellä:

— Te olette ihmeellinen mies, nuori ystäväni!

Kirjeet sidottiin pudotuslippuun ja Marcus tarttui taas ohjauspyörään.

— Pudottakaa! — sanoi hän hetken kuluttua.

Ja sitten hän yhtäkkiä antoi koneen syöksyä hurjinta vauhtia ylöspäin, ja pian he olivat kilometriä ylempänä kuin äsken, piirittettyjen yläpuolella.

He voivat seurata monivärisen pyrstön putoamista, sen kierrellessä hiljaa piirittettyjen yläpuolella.

Marcus katsoi kilkarilla sinne alas ja puhui jännittyneenä pienten väliaikojen kuluttua...

— Sieltä näkyy valkeita linjoja... Kas, punaisiaakin! Nyt... nyt lähtevät! Nyt ne alkavat juosta!

Marcus katsoi taakseen äänettömänä. Sitten huudahti innostuneena:

— Piirittäjät heiluttavat lakkejaan... Hyvä!

Hän oli kalpea mielenliikutuksesta, kun hän ojensi kilkarin pormestariin sanoen omituisella hillityllä äänellä:

— Olkaa hyvä! Ja nyt lähdeemme.

Hän pani täyden vauhdin lentokoneeseen, ja kahden tunnin kuluttua he laskeutuivat X:n pääkaupungin laajalle lentokentälle.

MARSELJEESI!

Hetken kuluttua laskeutumisestaan pyyhälsivät he nopeassa torpedoaution kokouspaikkaa kohden.

Kadut olivat täynnä ihmisiä, ja ohivilisevien ihmisten kasvoissa, ilmeissä, huudahduksissa — kaikessa kuvastui salaperäinen ilo ja innostus... Miljoonakaupunki näytti yhdeltä ainoalta riemun- ja voiman kuohuvalla pyörteellä.

Mutta tuo pyörre oli järjestettyä voimaa; mitään väkivaltaisuutta, epäjärjestyä tai rähinää ei ilmennyt, pahimmassakin tungoksessa pysyi tarpeellisen leveä ajotie aina vapaana.

Marcus ei ehtinyt ajatella vielä mitään, kun he jo saapuivat suurelle torille, jonka täytti ääretön väkijoukko; suora ihmiskujaa myöten lennatsin eteen — ja hetkistä myöhemmin aukaisi heidän oppaansa Kansainvälisen Sosialistitoimiston oven.

Kun opas ilmoitti tulijat, nousi pyörylän äärestä vanha, valkopartainen mies.

Mutta Marcus hämmästy, nähdesään miten kevyesti ja joustavasti tuo mies asteli häntä vastaan; solakka vartalo oli aivan suora — ja silmät loistivat kuin nuorukaisen. Hän oli juuri kansainvälisen sihteeristön puheenjohtaja; toinen sikäläinen sotilasliiton johtaja, jonka luokse Marcuksen piti juuri lähteä!

Marcus oli jo lentokentällä kuullut, että kaikki ilmailijat olivat yhtyneet vallankumoukseen. Nyt hän sai tietää, että hallitus oli epäillyt näiden uskollisuutta ja salaa harjoittanut ehdottomasti kuullaisen joukon. Joka sitten pani toimeen tuon hävitystyön. Vain muutamat palasivat retkeltään; ne vangittiin laskeutuessaan kentälle — ja kaksi heistä oli menettänyt järkeänsä.

Valkopartainen mies kysyi järkyttynä, miten kaikki oli tapahtunut, mutta vilkaistuaan kelloansa, pysyi hän Marcuksen kertomaan kaikki nyt

alkavassa kokouksessa. Hiukan epäroityään, lupasi Marcus kertoa.

Marcus hämmästy astuessaan tuohon äärettömään salin, jossa oli 35-tuhatta istumapaikkaakin — ja se oli sielukäyttäviä myöten täynnä. Hän katsahti ulos ikkunasta: laaja tori, sivukadut — kaikki näytti olevan yhtä ainoata tummaa ihmismerta... Ulkomaalaisille oli varattu paikat lähelle puheenjohtajaa, ja Marcus istahti seuralaistensa ja sotilasliiton puheenjohtajan kanssa kolmannelle penkkiriville.

Puhujalavan edessä hiukan alempana oli suuri; gramofonitorven tapainen laite; hänen vierustoverinsa selitti, että äskettäin parannetun äänenlisäajan ja johtojen avulla voidaan sen välityksellä ulkona 20 paikassa seurata kokousta yhtä hyvin kuin salissaakin!

Äkkiä kajahti parvekkeelta mahtavan orkesterin esittämänä Marseljeesi — ja kolmekymmentäviisi tuhatta ihmistä ponnahti seisomaan...

Marseljeesi!

Marcus muuttui liidunvalkeaksi, kuullessaan tällaisella hetkellä tuon tuhansien katusukujen laulun... Hänen ruumiinsa kylmeni, kun hän muisti miten ne työmiesjoukot toissapäivänä kuolivat tuo laulu huulilla. Hänen aivoissaan välähti kuin tulenleikkiä: niin ovat sadattuhannet, miljoonat nimettömät sankarit kuolleet, uhranneet henkensä vapauden puolesta maailman vallankumouksissa — eikä kukaan tiedä edes heidän hautaajan... Keskiosan synkän surullisessa kohdassa oli hän miltei kuulevinaan näiden miljoonien kuolinkellojen äänen, kahleiden kalkan ja o-maisten vihlovan itkun...

Sosialistien kansainvälinen sihteeristö nousi puhujalavalle, lausuen kolmella kielellä kaikki tervetulleeksi. Hän selitti lyhyesti, että Kansainvälinen Sihteeristö ja Sotilasliiton edustajat oli kutsuttu koolle uhkaavan sodanvaaran takia, mutta kaikki eivät vielä ehtineetkään tänne, kun saapui tieto siitä kamalasta tapauksesta, joka on herättänyt koko maailman; kaikilla olivat tällä hetkellä vallankumouksen torvet...

Kuului keskeyttäviä hyväksymishuutoja. Niiden päätyttyä puhuja jatkoi huomauttaen, että tämä on taistelua elämästä ja kuolemasta ja militarismin ja ihmisyyden välillä. Jos edellinen voittaisi, olisi se ihmisyyden, kulttuurin kuolema; mutta militarismi tietää, että myöskin sille on tappio sama kuin kuolema — ja se tulee käyttämään kaikki keinonsa. Sentähden vaaditaan kansoilla voimaa, kestävyttä ja innostusta. Tätä silmällä pitäen kehoitettiin kansainvälisen Sosialistipuolueen ja Sotilasliiton, Rauhanliiton, Anarkistien, Syndikalistien sekä radikaalisten peräpuolueitten edustajia kaikkien Euroopan maiden jokaiselta suuremmalta paikkakunnalta saapumaan — ja yli 200 edustajaa on nyt saapunut tähän kokoukseen. Pian saadaan tiedot kaikista maista, ja voidaan yhdessä päättää avun lähettämisestä y. m. Kun monet ehtivät vielä tänään kotipaikoilleen, niin ehkä tieto avunsaannista y. m. antaa uutta voimaa ja innostusta taisteleville.

Kun kokoukselle oli valittu virkaillat, ehdotti kokouksen avaja, että koskevat sähkösanomat ole vielä saapuneet, alettaisiin yleiskeskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Ehdotus hyväksyttiin.

Kokouksen puheenjohtaja ilmoitti että oli pyydetty Marcusta selostamaan tuota kamalaa tapausta alkuvaiheita myöten. Ilmoitusta tervehdittiin raikuvilla hyvähuudoilla.

Marcus tunsi kansainvälisen komitean puheenjohtajan puristavan kättään, — isällinen ääni kuiskasi:

— Nuori ystäväni, puhukaa vain niinkuin minulle — sitten muistatte kaikki.

Samassa kuuli hän nimeänsä mainittavan ja asteli koneellisesti puhujalavalle.

Äkkiä hiljeni kaikki, ja kun Marcus näki 80 tuhatta tuijottavaa silmää, tunsi hän hämmennyvänsä. Mutta kun valkotukkainen pää samassa rohkaisevasti nyökäytti, läikähähti heti rintaan jotain rauhoittavaa.

Ensimmäiset sanat lausui Marcus virheellisesti; mutta muistaessaan ystävänsä Antoniuksen, unohti hän kaiken muun — hänen puheensa alkoi sujuu yhtä hyvin kuin äidinkieltä. Hän alkoi kertoa tämän utpumattomasta,

vuosikautia kestäneestä ponnistelusta, jossa hänen keksintönsä päätettiin käyttää vasta viime hähdässä, miten se varastettiin...

Kiihkeät huudot keskeyttivät Marcuksen, mutta ne kiihdyttivät häntä omittisesti: hän muisti kaikki, ikään kuin eläisi parillaan uudelleen. Hän kertoi avankuin olisi nähnyt jokainoan tapauksen edessään. Hän ei ollut vielä kenellekään kertonut noita tapauksia, ja se tuntui hiukan lieventävän hänen tuskansa — ja hän kertoi ihan kaikki...

Hänen kertomuksensa vaikutti järkyttävästi ihmisjoukkoon. Kaikki tuijottivat häneen kuin hypnotisoituna. Kuului raskasta hengitystä, kaikilla näkyi kuolemankalpeita kasvoja — ja monta kertaa keskeytettiin hänet kauhistuneilla huudahtuksilla. Kun Marcus kertoi palaneista lapsista alkoivat monet naiset tukehtuneesti nyyhyttää, mutta kun hän hetken kuluttua mainitsi mielipuolten lopusta, silloin sadat ihmiset hypähtivät kauhistuneina seisomaan...

Marcus oli itsekkin muuttunut niin kauhean näköiseksi, kuin olisi hän vieläkin katsellut noita hirmuisia näkyjä. Ja niin se olikin — hän oli siellä... hän näki kaikki. Aamulla he olivat saaneet tietää, että kaupunki paloi edelleen — ja nyt hän avankuin ääneen ajatellen puhui tukehtuneesti:

— Sellaisia siellä oli, ja samalla tavalla se vielä palaa... Ei heistä enää mitään ole jäljellä — heidän tuhkaankin on jo hävinnyt avaruuteen... Sinne ovat hävinneet sadattuhannet pienokaisetkin...

Marcus katsahti tuskallisesti ympärilleen ja vaikeasti lähtien istumapaikalleen.

Salissa kajahti hurja huuto. Ja kun sisällä hiukan helkeni, ärjähti ulkopuolella ikäänkuin hirmumyrskyn pauhu; ikkumat tähtäviä sen mahtavasta voimasta. Tuo kertomus oli ollut ilian kauhea, heidän täytyi purkaa sen vaikutusta jotenkin edes sanattomasti huutaa.

POIS SOTA.

Seurasi omituinen näytelmä. Siellä olivat kaikki Euroopan kansat edustettuina, ja puhujalavalle nousi mies toisensa jälkeen: vanhoja, nuoria, tummia, vaaleita, työmiehiä ja herran näköisiä (naisia oli kokouksessa verrattain vähän). Kaikki olivat järkyttyneitä, kiihtyneitä, kaikki puhuivat lyhyesti. Eräät puheet räiskähtivät tulkipunoina, toisten sanat sinkoilivat veitsenterävinä, katkerina, mutta jokainoana sana kuului kumpuavan täydestä sydäimestä ja sentähden ne myöskin sinkosivat suoraan sydämiin kuin terävät nuolet...

Ensimmäisenä nousi puhumaan eräs etelämaalainen syndikalisti, virittien keskustelun siitä, mitä on tehtävä entisille hallituksille. Karmivan katkerasti ilmoitti hän, että he kyllä vangitsivat hallituksen, mutta se oli kiskonut kansalta jokaisen kolikon sotakuluhin, ja nyt on maassa satojatuhania nälkäisiä. Hallitus on siinäkin kyllä koettanut toimia innokkaasti: vähentämällä nälkäisten lukua — sillä meidän armeijallamme on hyvät aseet; mutta nälkäikärsiviä on vieläkin siksi paljon, ettei kannattaisi elättää niin rikkaita täysihoitolaaisia...

Puhuja toisensa jälkeen lausui asiasta mielipiteensä, ja vihdoin itse anarkistien pääjohtaja nousi puhujalavalle.

(Jatk.)

Jännittäviä pikku

ROMAANEJA

Sokkosilla	25c
Alikapteeni Rubnikow	25c
Vaihdoksissa	25c
Kaukaasialainen Taussijatar	25c
Kaunotar	25c
Ketä Jumalat Rakastavat	25c
Kirottu Talo	25c
Tumma Kaunotar	25c
Salaisuus	25c
Jäkevän	25c
Jack Orsin Viimeiset kirjeet80
Dolores Parka	25c
Erään Kommunin Historia	25c

TOVERIN KIRJAKAUPPA

Box 99, Astoria, Ore.